

zaaknummer 2013W1028(1)

13 november 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.D. Geraads, advocaat te Eindhoven,

tegen:

(wijlen) **frater [naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Fraters van Tilburg
CMM.

en

(wijlen) **frater [naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Fraters van Tilburg
CMM.

en

(wijlen) **frater [naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 3,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Fraters van Tilburg
CMM.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 25 juni 2013.
Op 8 augustus 2013 is bij de griffie een reactie op het klaagschrift ingekomen van frater [naam], algemeen overste van de Congregatie van de Fraters van Tilburg CMM.
De Klachtencommissie heeft kennis genomen van de brief met bijlagen van mr. Geraads van 5 september 2013.
Op 9 oktober 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote, mevrouw [naam] en zijn zus, mevrouw [naam]. Klager heeft zijn standpunt nader toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Geraads, voornoemd.

Namens de Congregatie van de Fraters van Tilburg CMM is verschenen frater [naam], voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is gedurende zijn verblijf in het [internaat] te [plaats] seksueel misbruikt door diverse fraters.

Klager is het vierde kind uit een gezin met vijf kinderen. De vader van klager had nog twee kinderen uit een eerder huwelijk. De vader van klager was [patiënt] en verbleef in een [instelling]. Toen klager acht jaar oud was is zijn vader overleden. De moeder van klager werkte 's avonds om het gezin te kunnen onderhouden. Het gezin had het financieel zwaar. Uiteindelijk zijn twee kinderen, onder wie klager, uit huis geplaatst. Door de Raad voor de Kinderbescherming werd klager in [jaartal], hij was toen 11 jaar oud, in het [internaat] geplaatst. Klager heeft in het internaat verbleven tot [jaartal]. Alleen in de vakanties ging klager naar huis.

De kinderen werden in het internaat ingedeeld op leeftijd in verschillende leefgroepen.

Ten aanzien van aangeklaagde 1

2.2. Toen klager op[internaat] arriveerde werd hij in de eerste leefgroep geplaatst. Van deze leefgroep was aangeklaagde 1 de groepsfrater. Klager kreeg van aangeklaagde 1 een taak toebedeeld. Hij mocht de zorg dragen voor de linnenkamer van de leefgroep. Deze taak was een erebaantje; het gaf klager een bepaalde status.

De linnenkamer was gevestigd naast de slaapzaal. De slaapkamer van aangeklaagde 1 grensde aan de slaapzaal. Via zijn slaapkamer had je toegang tot de linnenkamer. Zodra klager klaar was in de linnenkamer moest hij door de kamer van aangeklaagde 1 naar de slaapzaal lopen. Aangeklaagde riep klager dan naar zich toe. Het begon ermee dat klager bij aangeklaagde op schoot mocht zitten; aangeklaagde knuffelde klager daarbij. Klager vond de aandacht die hij van aangeklaagde 1 ontving aanvankelijk wel fijn. Vervolgens werd er ook gezoend, met de tong in de mond van klager. Ook raakte aangeklaagde 1 het geslachtsdeel van klager aan en betastte hij hem. Aangeklaagde vertelde klager dat dit hoorde bij de seksuele voorlichting die aangeklaagde aan klager moest geven. Klager dacht dan ook dat de door aangeklaagde 1 verrichte handelingen "normaal" waren. Klager vond de handelingen wel gek en raar. Het misbruik heeft gedurende het hele eerste schooljaar van klager (jaar) vrijwel drie maal per week plaatsgevonden.

Ten aanzien van aangeklaagde 2

2.3. In [jaartal] kwam klager in de groep bij aangeklaagde 2. Bij deze aangeklaagde heeft klager in totaal drie jaar in de leefgroep gezeten. Bij een val door een glazen deur had klager ernstig letsel aan zijn rechterpols opgelopen. Als gevolg van dit letsel had klager gedurende lange tijd individuele verzorging en begeleiding nodig. Aangeklaagde 2 nam die verzorging en begeleiding op zich. Aangeklaagde hielp klager bij het wassen, eten en aankleden. Ook hielp aangeklaagde 2 klager met de elektrotherapie die aan klager was voorgeschreven. Ook aangeklaagde 2 vond het nodig om aan klager seksuele voorlichting te geven. Klager werd betast en gezoend (met de tong in de mond) door aangeklaagde. Voorts moest klager zich masturberen in het bijzijn van aangeklaagde 2 en masturbeerde aangeklaagde klager. Ook moest klager aangeklaagde masturberen. Klager vond dit zeer onplezierig. Het misbruik vond gedurende drie jaar meerdere keren per week plaats. Het misbruik is geëindigd nadat klager voor een gesprek bij de directeur werd geroepen. De directeur liet weten dat het niet de

bedoeling was dat leerlingen op de kamers van de fraters kwamen en een dermate hechte band met hen hadden. Ook de fraters werden uitgenodigd voor een gesprek. Het misbruik werd niet benoemd, maar zette klager wel aan het denken. Klager heeft aangeklaagde vervolgens verzocht met de handelingen te stoppen, waarna het misbruik is geëindigd. Klager en aangeklaagde 2 hebben wel, tot de dood van aangeklaagde, een hechte band behouden. Aangeklaagde was voor klager een soort pleegvader. Klager heeft aanvankelijk geen klacht tegen aangeklaagde 2 willen indienen. Dit veranderde toen klager door de heer [naam] verzocht werd een steunverklaring te verstrekken. Dat aangeklaagde ook een andere leerling had misbruikt heeft aangeklaagde zeer geschokt en diep gekwetst en teleurgesteld.

Ten aanzien van aangeklaagde 3

2.4. In de laatste jaren van zijn verblijf in [internaat] is klager door aangeklaagde 3 misbruikt. Aangeklaagde 3 was [functie] op het internaat. Aangeklaagde 3 had klager gevraagd hem te helpen bij de ontvangst van het bezoek van de ouders aan hun zoons. Klager hielp met het verstrekken van de drank en de broodjes. Nadat het werk was gedaan nam aangeklaagde 3 klager mee naar zijn slaapkamer. Klager werd dan betast over zijn kleren heen en gezoend door aangeklaagde. Dit misbruik stopte eveneens na het gesprek bij de directeur.

2.5. In het klaagschrift heeft klager eveneens een klacht ingediend tegen frater [naam]. In de door mr. Geraads op 5 september 2013 toegestuurde brief is die klacht ingetrokken. Ter zitting heeft klager dit bevestigd.

2.6. De gevolgen van het misbruik zijn voor klager groot geweest en gebleven. Het misbruik is voor klager van grote invloed geweest op zijn leven, maar ook op dat van zijn echtgenote. Klager heeft veel moeite met tederheid, intimiteit, affectie en seksualiteit. Klager en zijn echtgenote zijn ongewild kinderloos gebleven. Klager gaat gebukt onder een groot schuldgevoel. Klager is meerdere malen in therapie geweest waarbij ook zijn echtgenote werd betrokken. In [jaartal] is klager opgenomen geweest op de [instelling] te [plaats]. De recente media-aandacht heeft de herinnering aan de traumatische ervaringen versterkt waardoor klager ook nu weer in therapie is.

Klager ervaart in de sociale omgang met mensen regelmatig belemmeringen, omgangs- en relatieproblemen, ook op het werk. Dit komt onder meer door angstgevoelens en onzekerheid. Klager voelt zich in gezelschap van mensen ongemakkelijk.

Klager heeft meerdere periodes in de WW gezeten. Soms waren functies te zwaar, of ontstonden er persoonlijke problemen op het werk. In [jaartal], toen klager 62 jaar oud was, deden zich wederom persoonlijke problemen op het werk voor. Klager is toen vervroegd met pensioen gegaan.

Klager heeft als gevolg van het misbruik inkomsten gederfd. Daarnaast heeft hij veel onkosten moeten maken voor therapeutische behandelingen, reiskosten en medicijnen.

2.7. Klager hoopt erkenning te verkrijgen voor hetgeen hem is aangedaan. Dit zal hem kunnen helpen het verleden achter zich te laten. Klager zou graag een excuus willen ontvangen. Ten slotte wenst klager financiële genoegdoening te ontvangen.

3. Reactie op het klaagschrift (zakelijk weergegeven)

3.1. De aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. Frater [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat hij onderzoek heeft verricht in de archieven van de Congregatie naar het leven van de aangeklaagden. De informatie die hij heeft kunnen achterhalen is zeer summier.

Aangeklaagde 1

Van [periode] was aangeklaagde 1 werkzaam als surveillant in [internaat] in [plaats]. Tegen aangeklaagde 1 zijn frater [naam] geen andere klachten bekend.

Aangeklaagde 2

Aangeklaagde 2 was van [periode] werkzaam als surveillant in [internaat]. Het is frater [naam] bekend dat tegen aangeklaagde 2 een andere klacht gegrond is verklaard (2011T343).

Aangeklaagde 3

Aangeklaagde 3 was van [periode] werkzaam als [functie] in [internaat]. Tegen aangeklaagde 3 is een klacht bekend die niet gegrond is verklaard wegens gebrek aan steunbewijs (2012T736).

3.2. In zijn reactie en ter zitting heeft frater [naam] gesteld dat de Congregatie geen uitspraak kan doen over het waarheidsgehalte van de klachten van klager, maar dat hij met nadruk opmerkt dat een en ander niet betekent dat hij geen geloof hecht aan wat klager heeft ervaren.

Mocht aangenomen moeten worden dat het misbruik heeft plaats gevonden dan had dit nooit mogen gebeuren. De fraters hebben in dat geval niet alleen misbruik gemaakt van hun machtspositie, maar ook van de kwetsbaarheid van klager. De Congregatie wil dan ook de pijn die klager als gevolg van het machtsmisbruik heeft ervaren erkennen en haar oprechte verontschuldiging aanbieden voor hetgeen klager is aangedaan.

Voorts heeft frater [naam] te kennen gegeven dat klager zeer welkom is voor een nader gesprek.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

Ten aanzien van aangeklaagde 1

4.3. De verklaring van klager met betrekking tot aangeklaagde 1 is op de Klachtencommissie zeer oprecht overgekomen. Na bestudering van de stukken en hetgeen ter zitting naar voren is gebracht, is de commissie echter van oordeel dat met betrekking tot deze klacht geen feiten of omstandigheden aan het licht zijn gekomen die de verklaring van klager ondersteunen. De Klachtencommissie heeft moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht ten aanzien van aangeklaagde 1 niet gegrond kan worden verklaard.

Indien echter in de toekomst alsnog gegevens bekend worden die de klacht ten aanzien van deze aangeklaagde ondersteunen dan bestaat voor klager de mogelijkheid om ten aanzien van deze aangeklaagde herziening van de uitspraak te verzoeken.

Ten aanzien van aangeklaagde 2 en aangeklaagde 3

4.4. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde 2 en aangeklaagde 3 verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de

Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager gedurende zijn verblijf in [internaat] frequent door aangeklaagde 2 en aangeklaagde 3 seksueel is misbruikt.

Ten aanzien van aangeklaagde 2 bestond het misbruik uit het tongzoenen en het masturberen van klager door aangeklaagde en het moeten masturberen van aangeklaagde door klager.

Ten aanzien van aangeklaagde 3 bestond het misbruik uit het tongzoenen en het betasten van klager door aangeklaagde.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Ten aanzien van de klacht jegens aangeklaagde 2 wordt de verklaring van klager daarnaast ondersteund door de gegrond verklaarde klacht van de heer [naam] (2011T343) en het in die zaak gebezigde steunbewijs. Ten aanzien van de klacht jegens aangeklaagde 3 wordt de verklaring van klager voorts ondersteund door de verklaring van de heer [naam] (2012T736) die heeft verklaard dat aangeklaagde hem tijdens het helpen in de keuken bij de ontvangst voor de gasten bij zijn geslachtsdeel greep.

Voorts wordt de verklaring van klager ondersteund door de moedige verklaring van zijn echtgenote. Zij heeft verklaard dat klager haar al in 1974 heeft verteld over de seksuele handelingen die hij heeft moeten ondergaan gedurende zijn verblijf in De la Salle. Ook heeft zij verklaard dat het seksuele misbruik van grote invloed is geweest, en nog steeds is, op de relatie tussen haar en haar echtgenoot, zowel geestelijk als lichamelijk.

Daarenboven wordt de verklaring van klager ondersteund door de verklaring van zijn zus, mevrouw [naam] en de verklaringen van de diverse psychologen en therapeuten die klager hebben begeleid bij het omgaan met de gevolgen van het seksueel misbruik.

4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik slechts 11 jaar oud. Aangeklaagden waren voor hem personen in wie hij vertrouwen mocht hebben.

4.6. Gelet op het feit dat aangeklaagden zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen. Hopelijk zal erkenning van het leed en een oprechte spijtbetuiging bijdragen aan de verwerking van het leed, dat klager is aangedaan.

4.7. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klachten door de overste van de Congregatie van Fraters van Tilburg kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de overste van de Congregatie van de Fraters van Tilburg CMM de klacht ten aanzien van:

- aangeklaagde 1 niet gegrond te verklaren,
- aangeklaagde 2 gegrond te verklaren,
- aangeklaagde 3 gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 13 november 2013 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.